

Табела 5.2. Спецификација предмета

Студијски програм : Дипломске академске студије историје уметности - мастер
Назив предмета: Средњовековна црква: образовање архитектонског простора светости
Наставник/наставници: др Иван Стевовић, редовни професор
Статус предмета: изборни предмет
Број ЕСПБ: 6
Услов: Студент мора да испуни услове прописане Статутом Филозофског факултета.
<p>Циљ предмета</p> <p>СТИЦАЊЕ ПОДРОБНИХ ЗНАЊА О МЕХАНИЗМИМА КОНСТРУИСАЊА СРЕДЊОВЕКОВНОГ АРХИТЕКТОНСКОГ ДЕЛА КАО ОСВЕЋЕНОГ ПРОСТОРА. У новијој историографији, са постепеним укидањем традиционалне демаркационе линије између појмова и садржаја термина "уметност" и "архитектура", здање средњовековне цркве посматра се као јединствена и недељива целина свих примерених компоненти, од простора, преко конструкције и садржаја амбијента, до разнородних начина чулног опажања и деловања присутних на радње које се збивају у ентеријеру богослужбеног простора. У том комплексном организму, елементима визуелног придаје се посебна пажња. Међутим, узета као категорија, слика одговарајућа освећеном простору није појединачни и изоловани артефакт, већ чинилац сложеног система који обухвата све сакралне компоненте здања, односно њену целину. И сам појам архитектуре стога се посматра у складу са оновременим начином, који се може реконструисати путем писаних извора или остварених визуелних решења. Коначно, одговарајућа пажња посвећује се и начинима конструисања светости у хришћанству, спрам истоветног поступка у оквирима Јудаизма и Ислама у средњем веку.</p>
<p>Исход предмета</p> <p>СПОСОБНОСТ ТУМАЧЕЊА СРЕДЊОВЕКОВНОГ, А ТИМЕ И СВИХ КАСНИЈИХ САКРАЛНИХ ПРОСТОРА У СКЛАДУ СА САВРЕМЕНИМ НАЧИНОМ ЊИХОВОГ ПОИМАЊА И ПРОУЧАВАЊА. ОСИМ ЗДАЊА ХРИШЋАНСКОГ ХРАМА У УЖЕМ СМISЛУ, ДИСЕМИНАЦИЈА СВЕТОСТИ ОДНОСНО ЊЕНО ВИЗУЕЛНО АРТИКУЛИСАЊЕ, ПРОТЕЖЕ СЕ И НА РАЗЛИЧИТЕ ВРСТЕ БОГОИЗАБРАНИХ АМБИЈЕНАТА У ПРИРОДНОМ ОКРУЖЕЊУ, КОЈИМА СЕ ТАКОЂЕ ПОСВЕЋУЈЕ ОДГОВАРАЈУЋА ПАЖЊА. САМОСТАЛНО САГЛЕДАВАЊЕ НАЧИНА "ФУНКЦИОНИСАЊА" ВИЗУЕЛНОГ САДРЖАЈА, И ПРЕПОЗНАВАЊЕ РАЗЛИЧИТИХ МОДЕЛА КОЈИ СЕ У ТОМ ДУХОВНОМ ЗАХВАТУ ПРИМЕЊУЈУ НА ГЕОГРАФСКО-ИСТОРИЈСКИМ ПОЛОВИМА СРЕДЊОВЕКОВНОГ ХРИШЋАНСКОГ СВЕТА, ВИОЗАНТИЈЕ И ЗАПАДНЕ ЕВРОПЕ. УПОРЕДО С НАВЕДЕНИОМ, СПОСОБНОСТ РАЗУМЕВАЊА, ДЕФИНИСАЊА И РАЗЛИКОВАЊА ХРИШЋАНСКОГ САКРАЛНОГ ПРОСТОРА У ОДНОСУ НА КУЛТНА МЕСТА ДРУГИХ АВРАМИТСКИХ РЕЛИГИЈА (ЈУДАИЗАМ, ИСЛАМ).</p>
<p>Садржај предмета</p> <p><i>Теоријска настава</i></p> <p>Теоријска настава подразумева објашњење и продубљење разматрање свих релевантних чинилаца који учествују у образовању средњовековног хришћанског сакралног простора. Посебно се презентују и тумаче категорије простора, које средњи век преузима из појединих токова античке филозофске мисли, слике и свих околности које су пратиле афирмацију њене светости као истинитог израза божанског присуства, племенитих материјала, мириса, светла, црквеног појања, богослужбене одежде, ритуалног кретања свештенства, владара и верника и, коначно, поистовећивања естетских критеријума лепоте као инхерентних категорији светости.</p> <p><i>Практична настава</i></p> <p>На основу разматрања тематских целина теоријске наставе, наведене и додатне литературе, предвиђено је да студенти самостално приступе анализи и властитој презентацији различитих феномена или појединачних споменика одговарајућих садржају предмета.</p>
<p>Литература</p> <p>В. Бичков, <i>Византијска естетика</i>, Београд 1991.</p> <p>М. Елијаде, <i>Свето и профано</i>, Сремски Карловци-Нови Сад 2003.</p> <p>С. Mango, <i>The Art of the Byzantine Empire 312-1453: Sources and Documents</i>, Toronto 1986.</p>

И. Стевовић, *Византијска црква: образовање архитектонске слике светости*, Београд 2018.

Ј. Ердџан, *Изабрана места. Конструисање Нових Јерусалима код православних Словена*, Београд 2013.

Д. Поповић, *Под окриљем светости. Култ светих владара и реликвија у средњовековној Србији*, Београд 2006.

Р. Krautheimer, *Three Christian Capitals*, Berkeley-Los Angeles-London 1982.

Н. Belting, *Slika i kult. Istorija slike do epohe umetnosti*, Novi Sad 2014.

В. Marinis, *Architecture and Ritual in the Churches of Constantinople, Ninth to Fifteenth Century*, Cambridge 2014.

В. Pentcheva, *Hagia Sophia. Sound, Space, and Spirit in Byzantium*, The Pennsylvania State University Press 2017.

Н. Schibille, *Hagia Sophia and the Byzantine Aesthetic Experience*, Farnham-Burlington VT 2014.

А. Lidov, *Hierotopy: the Creation of Sacred Spaces in Byzantium and Medieval Russia*, Moscow 2006.

Architecture as Icon. Perception and Representation of Architecture in Byzantine Art (S. Ćurčić-E. Hadjistryphonos eds.), New Haven-London 2010.

В. Pentcheva, *The sensual Icon: space, ritual and the senses in Byzantium*, The Pennsylvania State University Press 2010.

W. Woodfin, *The Embodied Icon: Liturgical Vestments and Sacramental Power in Byzantium*, Oxford 2012.

Ј. Bogdanović, *The Framing of Sacred Space. The Canopy and the Byzantine Church*, Oxford 2017.

Resounding Images: Medieval Intersections of Art, Music, and Sound (S. Boynton-D.J. Reilly eds), Turnhout 2015.

Е. W. White, *Performing Orthodox Ritual in Byzantium*, Cambridge 2015.

С. W. Collins, *The Carolingian Debate over Sacred Space*, New York 2012.

Л. M. Harrington, *Sacred Place in Early Medieval Neoplatonism*, New York 2004.

Н. L. Kessler, *Seeing Medieval Art*, Toronto University Press 2011.

Број часова активне наставе	Теоријска настава: 2x15	Практична настава: 2x15
------------------------------------	--------------------------------	--------------------------------

Методe извођења наставе
 Предавања и вежбе током ? семестра мастер студија

Оцена знања (максимални број поена 100)

Предиспитне обавезе	поена	Завршни испит	поена
активност у току предавања	10	писмени испит	
практична настава		усмени испт	40
колоквијум-и		
семинар-и	50		

Начин провере знања могу бити различити наведено у табели су само неке опције: (писмени испити, усмени испт, презентација пројекта, семинари итд.....

*максимална дужна 2 странице А4 формата